

معرفی های گزارشی

◀ کلیات

◊ کتاب شناسی اسماعیلیه

مهدی انصاری کرمانی، چاپ اول، نشر و پژوهش
فرزان روز، تهران، ۱۳۸۴، ۱۰۶ ص، رقعی.

کتاب شناسی تاریخ اسماعیلیه فهرستی از
کتاب تاریخ، عقاید و فرقه های مهمی
است که از این مذهب منشعب شده اند.

این کتاب شامل ۳۶۵ عنوان کتاب
مستقل، ۲۲۰ عنوان مقاله مستقل و ۱۸

عنوان پایان نامه مستقل است که به سه
بخش کتب، مقالات و پایان نامه ها

منقسم شده و هر فصل از هفت بخش

جامع اسماعیلیه، نزاریه، فاطمیون،

قرامطه، مستعلیه و دروزیه تشکیل
گرفته است.

◊ اصول و فنون پژوهش در گستره دین پژوهی

احد فرامرز قراملکی، چاپ اول، انتشارات
مرکز مدیریت حوزه علمیه قم، ۱۳۸۴،

۳۳۸ ص، وزیری.

تحقیق در هر زمینه ای از جمله علوم و
معارف اسلامی زمانی به پژوهش
می انجامد و تولید علم را در پی دارد که از

روشی نظام مند و کارا برخوردار باشد.

این مهم بود که نویسنده را برانگیخت

درباره روش یا روش های پژوهش دینی به

تفحص بپردازد و دستامد پی جویی های

علمی اش را در پنج بخش جای دهد و به

علاقه مندان عرضه دارد، این پنج بخش

عبارتند از: پژوهش و بهره وری آن؛

اصول و فنون تشخیص مسأله؛ اصول و

فنون تعریف، تحلیل و نقد؛ روی آوردها

و روش ها؛ مباحث پیوستی.

◀ فلسفه و کلام

◊ پرده پندار

علی دشتی، چاپ اول، زوار، تهران، ۱۳۸۴،
۲۱۶ ص، رقعی.

مجموعه حاضر از دو کتاب مستقل

تشکیل شده است: پرده پندار و در دیار

صوفیان. نگارنده در معرفی این دو کتاب

می گوید: «پرده پندار» حاوی مطالبی

است درباره تصوف و عرفان و جوهره

آن. وی عطار را عارف و شاعر بزرگ

نیشابور معرفی می کند و در ضمن بررسی

تذکره الاولیای او سعی دارد حقیقت

عرفان و تصوف را از خلال کلمات بیرون

کشد و پندارهای باطل و معجزه ها و

کرامت های بی اساس را که ساخته و

پرداخته ذهن مریدان نافر هیخته است،

نشان دهد. کتاب «در دیار صوفیان» دنباله

کتاب پرده پندار است، با این تفاوت که

نویسنده به انتقاد تنها اکتفا نکرده، این بار

می کوشد تصوف و عرفان راستین را

معرفی و تفاوت فاحش میان صوفیان و

عارفان بزرگ و متظاهران به عرفان و

تصوف را آشکار سازد.

◊ اسلام رادیکال در آسیای میانه؛ واکنش به

حزب التحریر

گروه بحران بین المللی، ترجمه احسان

موحدیان، چاپ اول، پژوهشکده مطالعات

راهبردی، تهران، ۱۳۸۴، ۱۶۰ ص، رقعی.

در این کتاب چگونگی ظهور حزب

التحریر در آسیای میانه و فعالیت ها و

سیاست های آن بررسی شده است،

ضمن آن که به پیشینه حزب التحریر در

اردن، اندیشه های رهبران به ویژه

آرمان ها و سیاست های کلی حزب

التحریر اشارتی گردیده است. مطالب بعدی کتاب بدین قرار است: شرح فعالیت‌های حزب التحریر در کشورهای گوناگون آسیای میانه و پاسخ نخبگان حاکم این کشورها به این فعالیت‌ها؛ رابطه حزب التحریر با سایر گروه‌های اسلام‌گرای آسیای میانه، نظیر جنبش اسلامی ازبکستان و جنبش رستاخیز اسلامی تاجیکستان و تجزیه و تحلیل شکاف‌ها در درون حزب التحریر اسلامی در آسیای میانه و انشعاب‌های فرعی این حزب در این منطقه.

◊ پژوهشی در آسیب‌شناسی توسعه فرهنگ دینی با نگاه به دو دهه گذشته

محمد جواد ابوالقاسمی، محسن فرمهینی فراهانی، چاپ اول، عرش پژوه، تهران، ۱۳۸۴، ۲۷۴ ص، وزیری.

نگارنده در این پژوهش سعی دارد در فصل اول با استفاده از اسناد و مدارک دینی و مطالعه کتب و مقالات نوشته شده در این زمینه و همچنین مصاحبه با صاحب‌نظران حوزوی و دانشگاهی، آفات و آسیب‌های جامعه دینی را شناسایی کند و در فصل دوم، ضمن توضیحی در باب روش پژوهش، عوامل آسیب‌رسان به فرهنگ دینی در دو دهه اخیر انقلاب اسلامی را در هر یک از حوزه‌های هشت‌گانه استخراج و با استفاده از فن پرسش‌نامه مورد سنجش قرار دهد. سخن پایانی این پژوهش، خلاصه و عرضه پیشنهاد برای رفع عوامل آسیب‌رسان است. عوامل آسیب‌رسان به فرهنگ دینی در دو دهه اخیر انقلاب اسلامی در حوزه‌های هشت‌گانه عبارتند از: دولت و حکومت؛ نهادهای دینی؛ حوزه‌های علمیه و سازمان روحانیت؛ صدا و سیما

و سایر رسانه‌ها؛ نخبگان و روشنفکران دینی؛ توده مردم؛ روابط و مسائل جهانی و آسیب‌های عمومی.

◊ تأملی بر مسأله وحدت اسلامی از دیرباز تا دیروز با تکیه بر جنبش اتحاد اسلام

محمد حسین اردوش، چاپ اول، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، معاونت فرهنگی، تهران، ۱۳۸۴، ۷۰ ص، وزیری.

در بخش نخست کتاب، مؤلفه‌های ناهمسازگری و پیشینه تلاش‌های همسازگرایی در جهان اسلام از آغاز تا قرن سیزدهم بررسی می‌گردد. در بخش دوم به زمینه‌های طرح مسأله وحدت اسلامی در ایران اشاره می‌شود. بخش سوم به مسأله وحدت اسلامی اختصاص دارد. در کتاب تصریح شده است پس از وفات پیامبر اسلام (ص) به موازات تزايد ناهمسازگری‌ها، تلاش‌های وحدت‌طلبانه نیز رشد و نمود و بالندگی گرفت و بدین ترتیب مسأله وحدت اسلامی یا همسازگری و خصم و همزادش یعنی تفرقه یا ناهمسازگری که بیش از هر چیز در اختلافات مذهبی بروز می‌یابد، به برجسته‌ترین مؤلفه‌های تاریخ اسلام تبدیل می‌گردد. در طول تاریخ اسلام از وحدت اسلامی مانند بسیاری دیگر از آموزه‌ها و ارزش‌ها، تعاریف متفاوت و قرائت‌های گوناگون شده است. حسی پاره‌ای از تلاش‌های وحدت‌طلبانه با ماهیتی متناقض و دوگانه (پارادوکسیال) با هدف وحدت مسلمانان به ناهمسازگری‌های جهان اسلام دامن زده‌اند تا آن‌جا که گاه شعار وحدت به حربه‌ای علیه جوهره خود یعنی همسازگری تبدیل شده و مستمسکی برای توجیه بیداد یا انکار اقلیت از سوی اکثریت بدل آمده

است. نمونه‌های متعددی از این دست تلاش‌ها را چه در حوزه اندیشه و چه در حوزه قدرت سیاسی در تاریخ اسلام می‌توان یافت.

◊ سکولاریسم

حمیدرضا شاکرین، چاپ اول، کانون اندیشه جوان، تهران، ۱۳۸۴، ۱۷۶ ص، رقعی.

در جلد دوم کتاب، درباره این موضوعات سخن می‌رود: فردی و اختیاری بودن دین؛ سازگاری بین دین و حکومت و سیاست؛ قرآن و مسائل اجتماعی؛ اهداف اجتماعی رسالت انبیا؛ حکومت در روایات؛ عدم تشکیل حکومت مساوی؛ امامان و سیاست؛ عوامل ناکامی امام علی (ع) در کسب قدرت؛ قشری‌گری و ظاهرگرایی؛ منظور از قرائت‌های مختلف از دین؛ هدف خلقت و حق تعیین سرنوشت؛ ماهیت حکومت دینی؛ مدیریت علمی؛ ناسازگاری قدسی بودن دین با ناسوتی بودن سیاست؛ قداست دین و نقدپذیری سیاست.

◊ میراث تصوف

لئونارد لویزن، ترجمه مجدالدین کیوانی، چاپ اول، نشر مرکز، تهران، ۱۳۸۴، ۱ ج، ۷۵۸ ص، وزیری.

در جلد اول مقالاتی از اسلام‌شناسان ایران‌شناسی و آشنایان حوزه عرفان و تصوف درباره تاریخ تصوف ایران از آغاز تا دوره صفویه گردآمده است. محور مقالات عبارتند از: تصوف در اسلام؛ شرق و غرب؛ نگاهی تاریخی به تصوف آغازین ایرانی؛ جوانمردی؛ اندیشه عرفانی و عشقه الهی و تاریخ؛ اولیا نامه‌های طریقت‌های صوفیانه.

◊ میراث تصوف

لئونارد لویزن، ترجمه مجدالدین کیوانی،

چاپ اول، نشر مرکز، تهران، ۱۳۸۴، ج ۲، ۵۶۶ ص، وزیری.

جلد دوم دربردارنده پنج مقاله در حوزه تصوف است که عبارتند از: انطباق‌ها؛ تمرین و آداب و تصوف؛ تصوف و تحول شعر و نشر فارسی؛ نمادسازی و صوفیان در شعر و نشر صوفیانه فارسی؛ مکتب مولانا و تصوف و تنوع دینی.

در غیاب خداوند؛ تبارشناسی اندیشه‌های الحادی در فلسفه غرب

سید عبدالحمید ضیایی، چاپ اول، آویژه، تهران، ۱۳۸۴، ۱۸۰ ص، رقعی.

در این کتاب طی چهار فصل، اندیشه‌های الحادی در جهان غرب تبیین می‌شود، همچنین به یکی از مقدمات و مبادی الحاد به نام شک اشاره می‌شود. عناوین فصل‌های کتاب عبارتند از: اندیشه‌های الحادی در دوران باستان؛ الحاد و مطالعات دیرینه شناختی؛ اندیشه‌های الحادی در قرون وسطی؛ اندیشه‌های الحادی در عصر مدرنیته. در کتاب آمده است در چندین مورد به طور طبیعی و عادی در اعتقادات دینی افراد شک رخنه می‌کند که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: تجربه حوادث تلخ و پیشامدهای ناگوار در زندگی (مثل زلزله و ...)؛ سالوس و ریاکاری مدعیان دین؛ مواجهه با دیدگاه‌هایی که منشأ دین را امور فیزیولوژیک یا پسیکولوژیک (روانی) می‌دانند؛ آگاهی به عدم اثبات عقلانی گزاره‌های دینی؛ تعارض و تقابل داده‌های وحیانی با یافته‌های انسانی؛ وضعیت افرادی که به دلیل حب ذات و جلب نفع و دفع ضرر به دین روی آورده‌اند اما برآورده نشدن حاجات و

نیازها آنان را به بدگمانی و بی‌اعتمادی مجبور می‌کند؛ تطور تاریخی عقاید دینی و تبدیل ضروریات به بدعت‌ها و بالعکس در طول تاریخ.

عقل در سه دین بزرگ آسمانی، زرتشت، مسیحیت و اسلام

محمد منصورزاد، چاپ اول، مؤلف، تهران، ۱۳۸۳، ۳۱۰ ص، رقعی.

این اثر پرداختی محققانه به مسأله عقل و جایگاه آن در سه دین زرتشت و مسیحیت و اسلام است. مؤلف پس از ارائه سه تعریف لغوی و اصطلاحی و انضمامی از عقل به بحث درباره اشتراک لفظی یا معنوی عقل می‌پردازد. بعد به سیر عقلانیت در غرب و ایران می‌پردازد و در انتها از هر کدام برداشتی ارائه می‌دهد. در پی به بررسی عقل در دین زرتشت و فهم دین زرتشتیان، عقل در اناجیل چهارگانه و فهم دینی مسیحیان و عقل در اسلام و دینداران اسلامی می‌پردازد و در انتها از همه مباحث گذشته نتیجه‌گیری می‌کند و نکته‌های مهمی را گوشزد می‌کند، از جمله این که نه عقل و نه دین معنای واحدی دارند، «پس در بحث حاضر برای پاسخ‌گویی دقیق به این پرسش که عقل با دین چه ارتباطی دارد، باید پرسید که کدام قرائت دینی با کدام معنای عقل ارتباط دارد» یا با این چهار شاخص می‌توان دین را به چهار صورت قرائت کرد: «شاخص اول، انتظار علم؛ دوم، انتظار نظام در ابعاد مختلف فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و ...؛ سوم، انتظار شریعت برای مشخص شدن تکالیف و حقوق شخص؛ چهارم، انتظار پاسخ‌گویی به نیازهای باطنی، قلبی و ایمانی».

و اما قرائت‌های چهارگانه عبارتند از: «قرائت ۱) مدعی است که دین به هر چهار انتظار بشری پاسخ می‌دهد؛ قرائت ۲) مدعی است که دین به جز شاخص اول به سه انتظار دیگر پاسخ می‌دهد؛ قرائت ۳) مدعی است که دین تنها به انتظار سوم و چهارم پاسخ می‌دهد؛ در قرائت ۴) تنها برای رفع حاجت‌های قلبی و باطنی و پیرایش و آرایش ایمان آمده است». در علمی بودن این کتاب همین بس که دوازده سیزده صفحه را به منابع اختصاص داده که از آنها بهره گرفته و رهنمونی جسته است. پایان‌بخش این اثر نمایه‌ای از اصطلاحات، اشخاص، کتاب‌ها، مقالات، نشریات، مکان‌هاست که کتاب را برای اهل تحقیق کارآمدتر می‌سازد.

ازل در آینه‌ابد

اکرم سلیمانیان، چاپ اول، مؤلف، نیشابور، ۱۳۸۴، ۱۳۶ ص، رقعی.

این کتاب در عصر رقابت تکنولوژی و زمان، چگونگی دستیابی به یک پویایی نظری و عملی را در راستای تفکر به فلسفه حیات می‌نماید و انفعال خواست و اراده انسان را در مقابل تنگناهای فکر و اندیشه و ایمان و باور برنمی‌تابد. به جهت ماهیت پویایی فکر است که مباحث خواه و ناخواه به منطق الطیر عطار پیوند خورده و مفسر ماهیت و نقش سیمرغ در داستان زندگی بشر شده‌اند؛ اما غرض نه تفسیر منطق الطیر و سیمرغ، که تفسیر انسان از منظر خلیفه الهی اوست، موجودی که مباحث فلسفی، ادبی، مذهبی و عرفانی را می‌بایست برای سعادت او از نو تفسیر کرد، چرا که به جاودانگی کائنات پیوند دارد.

◀ درباره‌ی دین

النور استامپ و دیگران، ترجمه‌ی مالک حسینی و دیگران، چاپ اول، هرمس، تهران، ۱۳۸۳، ۱۶۷ ص، رقعی.

این اثر گزینشی مقالاتی از دائرةالمعارف راتلیج است که درباره‌ی دین و ارتباط آن با سایر مسائل از جمله علم و سیاست و اخلاق مطالبی به دست می‌دهند. یازده مقاله برگزیده شده که عنوان هر یک عبارت است از: فلسفه دین؛ تاریخ فلسفه دین؛ نقد دین؛ دین و معرفت‌شناسی؛ تجربه دینی؛ زبان دینی؛ پدیدارشناسی؛ دین و اخلاق؛ دین و علم؛ دین و فلسفه سیاسی؛ کثرت‌گرایی دینی.

◀ آخرین دین - آخرین پیامبر

حسن خرمی آرانی، چاپ اول، انتشارات انصاری، تهران، ۱۳۸۳، ۱۲۱ ص، رقعی.

آیات و روایات الهی بر این نکته صحه گذارده‌اند که رسالت و نبوت به حضرت محمد بن عبدالله خاتمه یافته و قرآن آخرین کتاب الهی است. نویسنده خاتمیت را محور قرار داده و حول و حوش آن به تتبع پرداخته و حاصل گشت و گذار علمی اش را در هشت فصل گنجانده، عنوان فصل‌ها به ترتیب عبارت است از: ضرورت و هدف از بعثت؛ تحلیل و تبیین خاتمیت؛ مبانی و ارکان خاتمیت؛ خاتمیت و جاودانگی دین؛ خاتمیت و کمال دین؛ خاتمیت و جامعیت دین؛ خاتمیت و پلورالیزم؛ سؤالات و اشکالات پیرامون خاتمیت.

◀ بازگشت به دنیا در پایان تاریخ

خداامراد سلیمانیان، چاپ اول، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۴، ۲۵۶ ص، رقعی.

این اثر پردازشی به مسأله رجعت است و بر نه فصل بنیاد دارد: بررسی واژگانی؛

رجعت از نظرگاه مذاهب اسلامی؛ زمان رجعت؛ وقوع رجعت؛ رجعت در آخرالزمان؛ اشکال‌ها و نقد و بررسی آنها؛ رجعت کنندگان؛ تکلیف در زمان رجعت؛ مجازات و پاداش در رجعت.

◀ مجموعه مقالات پیرامون فلسفه غرب

سعید رحیمیان، چاپ اول، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۴، ۲۰۸ ص، وزیری.

این کتاب مجموعه مقالاتی است که پیش از آن در برخی مجله‌ها چون کیهان اندیشه به چاپ رسیده است. مؤلف آنها را در این ده فصل جای داده تا برای مخاطب راهگشاتر و کاراتر باشد: خدا در اندیشه فلسفی فیلون؛ نظام فلسفی فلوپین؛ فوق وجود از دیدگاه افلاطون و فلوپین؛ واحد و عقل در نظام فلسفی فلوپین؛ مابعدالطبیعه فروریوس؛ پروکلس و نظام فلسفی او؛ مابعدالطبیعه یامبلیخوس؛ خدا، خلقت و طبیعت در فلسفه آگوستین؛ مکتب و روش علمی دکارت؛ نقدی بر دیدگاه فلسفه تحلیل زبانی رایل در باب نفس.

◀ فقه و حقوق

◀ کنز العرفان فی فقه القرآن

فاضل مقداد، ترجمه و تصحیح عقیقی بخشایشی، چاپ اول، نشر نوید اسلام، قم، ۱۳۸۴، وزیری.

فاضل مقداد از دانشمندان و فقیهان قرن نهم هجری بود، عالمی که دانش و عمل را همراه کرده بود و با تألیف این اثر کوشید جامعه اسلامی را به سعادت رهنمون باشد، چون اگر جامعه اسلامی بخواهد به زندگی معقول و متوازی برسد باید به آیات الهی تمسک کند و از

آموزش‌های فقهی الهام یافته از سنت پیغمبر و ائمه هدی راهنمایی بگیرد. این نوشته ۴۴ کتاب فقهی را در بر دارد و به ۴۴۵ آیه استناد کرده است، البته مترجم در جلد اول نوشته «۴۱۵ آیه مبارکه به عنوان آیات الاحکام مورد استشهاد قرار گرفته» و در جلد دوم یادآور شده که «محتوی تعداد ۴۵۰ آیه فقهی و تعداد ۵۰ آیه دیگر در لابه لای این آیات مورد تفسیر و استنباط قرار گرفته است» و این هر دو قول درست نیست چون آخرین آیه در جلد دوم با ۴۴۶ شماره خورده است. عنوان این کتاب‌های فقهی عبارت است از: طهارت و پاکیزگی؛ نماز؛ روزه و احکام آن؛ زکات؛ خمس؛ حج؛ جهاد؛ امر به معروف و نهی از منکر؛ مکاسب و دادوستدها؛ بیع و خرید و فروش؛ دین و تدین؛ رهن و گرو؛ ضمانت؛ صلح و مصالحه؛ وکالت؛ اجاره؛ شرکت؛ مضاربه؛ ایضاع؛ ایداع یا امانتگزاری؛ عاریه؛ سبق و رمایه؛ شفعه؛ لقطه؛ غصب؛ وصیت؛ قرآن و حمایت از ایتام؛ عطای قطعی؛ عهد؛ نذر و قسم؛ عهد؛ قسم و سوگند؛ عتق؛ نکاح و ازدواج؛ همسران رسول خدا؛ طلاق و جدایی؛ طهار؛ ایلاء؛ لعان؛ خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها؛ میراث؛ حدود؛ جنایات؛ قضا و شهادت.

شیوه بحث مؤلف این گونه است که ذیل هر عنوان فقهی توضیح کوتاهی می‌دهد و با این توضیح بحث را بر مخاطب تبیین می‌نماید و بعد به این آیات رجوع می‌کند و اگر توضیحی لازم باشد ذیل آنها می‌آورد و هر جا اقتضا کرد روایات و احادیث را چاشنی استدلال و استنباط خویش می‌سازد و به تناسب رأی و نظر

مدعیان باعث بی نظمی سخن می شود؛ تکرار و زیادت در کلام کنایه و تعریض و ...

◇ تفسیر سوره مبارکه حمد

آیت الله سید عزالدین حسینی زنجانی، چاپ اول، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۳، ۱۶۸ ص، رقعی.

این نوشته تفسیر سوره مبارکه حمد است که به گفته ای چکیده تمامی معارف است و هر کلام و لفظش از دنیایی معانی خبر می دهد. جناب مؤلف آن را با نثری روان ارائه داده، بی آن که از دقت و ژرف نگری بازماند.

◁ تعلیم و تربیت

◇ اصول تربیت زیست محیطی در اسلام

صادق اصغری لقمجانی، چاپ اول، مرکز نشر سپهر، تهران، ۱۳۸۴، ۱۹۰ ص، وزیری. در این کتاب طی هفت فصل و با استناد به آیات قرآنی، بحران محیط زیست و اهمیت حفظ آن بحث و بررسی می شود، عناوین فصل ها عبارتند از: بررسی ابعاد بحران زیست محیطی جهان معاصر؛ جهان بینی حاکم بر اندیشه های زیستی در جهان معاصر؛ ضرورت رویکرد به تعلیم دینی در تربیت زیست محیطی انسان؛ بررسی جایگاه محیط زیست در جهان بینی اسلامی؛ نگرش اسلام در چگونگی ارتباط خدا؛ انسان و محیط زیست؛ اصول اخلاق زیست محیطی در اسلام و بررسی وظایف حکومت اسلامی در ارتباط با محیط.

◇ طلایه دار صبح: برگه ای از اندیشه های زلال شهید مطهری در کارنامه مجله حوزه جمعی از نویسندگان، چاپ اول، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۳، ۶۶۳ ص، وزیری.

◁ قرآن و تفسیر

◇ پندارها و پاسخ ها: نقدی بر تفسیر روح المعانی

در زمینه آیات مربوط به اهل بیت (ع) مسعود فکری، چاپ اول، دانشگاه امام صادق (ع)، تهران، ۱۳۸۴، ۳۶۸ ص، وزیری. مجموعه حاضر مقدمه ای بر نقد تفسیر روح المعانی است. نگارنده در این مجموعه آیاتی را که مؤلف تفسیر و بررسی و در ذیل آن اظهار نظر کرده است، انتخاب کرده و ضمن بازگویی نظر او، آن را نقد و تحلیل کرده است. قبل از ورود به آیات، بخشی را به عنوان مدخل بحث در دو مبحث آلوسی و تفسیر او و پژوهشی پیرامون شأن نزول آورده، آن گاه آیاتی را که مستقیماً بحث از امامت خاصه دارد، در چهار مبحث عرضه کرده است. در فصل سوم به آیاتی اشاره می کند که فضایل اهل بیت (ع) و به طور غیر مستقیم امامت را گوشزد می نماید.

◇ ترجمه تأویل مشکل القرآن

عبدالله بن مسلم ابن قتیبه، ترجمه محمد حسن بحری بیناباج، چاپ اول، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۴، ۷۸۸ ص، وزیری. نوشتار حاضر ترجمه ای است از کتاب تأویل مشکل القرآن اثر عبدالله بن مسلم بن قتیبه الدینوری که نویسنده در آن تلاش کرده ایرادهای مختلف اعتراض کنندگان به قرآن را بررسی و تبیین نماید. آن گاه به منظور پاسخگویی به این اشکالات آنها را طبقه بندی کرده است. از دیگر مباحث کتاب می توان به موارد زیر اشاره کرد: انواع قرائت؛ تناقض و اختلاف بین آیات قرآن؛ مخالفت ظاهر قرآن با معنای آن؛ تأویل حروفی به نظر

دیگر فقها را می آورد. اما چند ویژگی سبب گردیده جناب عقیقی بخشایشی به ترجمه آن دست زند و به علاقه مندان هدیه نماید: ۱. قدیم ترین آیات الاحکام فقه شیعه از بین کتاب های آیات الاحکام شناخته شده و معروف می باشد؛ ۲. این کتاب بیش از هر منبع دیگر به آیات قرآنی استناد دارد و نوعی «تفسیر قرآن به قرآن» از قرن نهم هجری به شمار می آید؛ ۳. کثر العرفان یک نوع فقه تطبیقی و مقارنه ای است ... این کتاب در لایه لای مباحث آرای فقهای چهار گانه و گاهی زبده و ظاهریه را می آورد؛ ۴. استیعاب بحث در برخی ابواب؛ ۵. ادب کلام و حرمت علمی و اخلاقی به مخالفان. اما در نقد می توان گفت نشر این اثر با شتاب صورت گرفته و این از فهرست مطالب کتاب پیداست، جایی شماره سلسله کتاب های فقهی تکرار شده و گاه اصلاً شماره ندارد.

◇ انسان امروز و پارادایم حکومت دینی

محمد تهرانی، چاپ اول، انتشارات قلم نو، تهران، ۱۳۸۴، ۲۲۴ ص، رقعی. مؤلف کوشیده از نظرگاه قرآن و کلام امیر مؤمنان علی (ع) به توصیف ماهیت حکومت دینی پردازد و اصول و مبانی ناگفته را بیان نماید. وی حاصل همه تفحص خویش را در چهار فصل و یک خاتمه گنجانده است، عنوان هر یک از این قرار است: انسان؛ دنیا؛ انسان و دنیا؛ حکومت دینی. خاتمه هم از این عنوان ها تشکیل یافته است: حداقل بلوغ اجتماعی برای برپایی حکومت دینی؛ مبهم بودن برخی اهداف موجود؛ ناموزونی برخی راه های موجود؛ بی تناسبی برخی نهادهای موجود.

◀ تاریخ و شرح حال

◊ جامعه‌شناسی تحریفات عاشورا (نگرشی انتقادی-آسیب‌شناسی به مقتل‌ها، روضه‌ها و ادبیات منظوم)

سید عبدالحمید ضیایی، چاپ اول، هزاره ققنوس، تهران، ۱۳۸۴، ۲۴۰ ص، رقعی. کتاب حاضر گزارشی است انتقادی-آسیب‌شناختی به مقتل‌ها، روضه‌ها و ادبیات منظوم در عاشورا. بخش‌های تشکیل‌دهنده کتاب عبارتند از: عاشورا و رویکرد جامعه‌شناختی (نقد و بررسی منابع و مقاتل عاشورایی)؛ تحریف‌شناسی و فرهنگ عاشورا؛ ادبیات عاشورا در بومه نقد (عاشورا و ادبیات انقلاب اسلامی). به زعم نگارنده اساساً رویکرد معرفت‌شناختی به فرهنگ عاشورا، باعث اصلاح و ایجاد تحولات مثبت بنیادین در آن خواهد شد... نگرش انتقادی به اعتقادات، منجر به تقدس‌زدایی از آنها و شکاکیت و نسبت نخواهد شد، بلکه پبله‌ها و تارهای سست خرافات و طامات و برخی قداست‌های موهوم و خودباخته را به یک سو خواهد افکند.

◊ واقعه کربلا فی الوجدان الشعبي

محمد مهدي شمس‌الدین، چاپ اول، دارالکتاب اسلامی، قم، ۱۳۸۴، ۴۸۸ ص، وزیری.

این کتاب بحث و بررسی حادثه کربلا از دیدگاه مذهب شیعه به زبان عربی است. مؤلف این موضوعات را در کتاب آورده است: شرح واژه ثوره و انقلاّب؛ موقعیت‌های انقلاب کربلا؛ رسوخ انقلاب کربلا در ضمیر شیعه؛ موضوع زیارت امام حسین (ع) و مشروعیت آن؛

مسابقات سراسری کتاب نماز در سال ۱۳۸۰ عرضه گردیده است، این مقالات عبارتند از: تجلی نماز در نهضت عاشورا؛ سطری از آسمان؛ تأثیر نماز در مسائل اجتماعی، سیاسی و فرهنگی؛ نقش نماز در اصلاحات اجتماعی؛ فرهنگی و سیاسی؛ نوری در تاریکی؛ نقش نماز در اصلاحات اجتماعی، فرهنگی و سیاسی؛ نماز در اصلاحات اجتماعی، فرهنگی و سیاسی؛ تجلی نماز در نهضت عاشورا؛ تجلی نماز در نهضت عاشورا.

◊ پلی به دنیای نسل جوان

احمد عابدینی، چاپ اول، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۴، ۱۶۸ ص، رقعی.

این نوشتار در پی آن است که با استناد به کتاب و سنت شیوه‌درست تعلیم و پرورش فرزندان را به والدین بیاموزد تا عزیزانشان در آینده به خلأ و گنگنایی نیفتند و کوجه‌گردی را بر خانه و خانواده ترجیح ندهند. نویسنده خط سیر بحثی‌اش را در این دو بخش دنبال می‌کند: عصر جدید و روابط خانوادگی؛ اسلام و برخورد با جوان.

◊ سیمای پیامبر اکرم در نهج البلاغه

عبدالمجید زهادت، چاپ اول، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۴، ۳۰۴ ص، رقعی.

این نوشته ارائه تصویری از پیامبر در نهج البلاغه است، تصویری که خواننده را با رفتار و کردار وی آشنا می‌سازد. مؤلف این تصویر را در چهار فصل پی گرفته است، عنوان این فصل‌ها عبارت است از: شخصیت نبی گرامی اسلام؛ بعثت پیامبر اکرم؛ پیامبر اکرم اسوه‌حسنة؛ رابطه امام علی (ع) با رسول خدا.

شهید مطهری اندیشمندی است که با سخن و کلام استوارش در هدایت و راهنمونی جوانان نقش بسزایی ایفا کرد و بسیاری را از گمراهی‌ها نجات بخشید، از همین رو بر محققان است که در تبیین اندیشه‌های وی برآیند و پیچ‌آخم افکار او را بر دیگران آشکار سازند. این کتاب مجموعه مقالاتی است که در مجله حوزه به چاپ رسیده‌اند و هر یک از زاویه‌ای به اندیشه‌های این علامه شهید نقب زده‌اند. این مقاله‌ها ذیل چند بخش دسته‌بندی شده‌اند، عنوان این بخش‌ها عبارت است از: حوزه ناب در اندیشه ناب؛ قبسی از اندیشه‌های کلامی و فلسفی؛ مشعلی فراره در حوزه سیاست و اجتماع.

◊ سجاده وصل: تالیف و پژوهش

تیمور امیری و حسین حداد و عبدالله نصیری، چاپ اول، زوار، تهران، ۱۳۸۴، ۳۱۰ ص، رقعی.

کتاب حاضر دربرگیرنده تعدادی مقاله از شرکت‌کنندگان در چهارمین دوره مسابقات سراسری کتاب نماز است. این مقالات عبارتند از: داستان‌های نماز؛ دو رکعت عشق؛ شهیدان نماز؛ رکعتان عشق؛ پیوند نماز و زکات در آموزه‌های دینی؛ پیوند نماز و زکات؛ پیوند نماز و زکات در آموزه‌های دینی؛ در جستجوی زکات؛ نماز در سیره عملی و نظری امام حسین (ع)؛ از نهضت حسینی تا نهضت خمینی و تجلی نماز در نهضت عاشورا.

◊ سطری از آسمان

تیمور امیری و حسین حداد، چاپ اول، ستاد اقامه نماز و احیای زکات، تهران، ۱۳۸۴، ۱۴۸ ص، رقعی.

کتاب حاضر دربرگیرنده تعدادی مقاله در باب نماز است که در چهارمین دوره

دو نمونه از زیارت امام حسین (ع) و ابوالفضل عباس (س) و شهدای کربلا؛ شعر رثایی و مقاصد شعر رثایی امام حسین (ع) و ارزش آن؛ ماتم حسینی و موقعیت و نقش آن؛ موضوع گریستن بر امام حسین (ع) و تجزیه و تحلیل آن.

◊ یادمان حضرت آیت الله حاج شیخ محمدتقی ستوده (ره)

محمد قنبری، چاپ اول، صحیفه خرد، قم، ۱۳۸۴، ۳۰۸ ص، وزیری.

کتاب با زندگی نامه خودنوشت آیت الله محمدتقی ستوده آغاز می شود. پس از آن به ولادت، خاندان، تحصیلات، خدمات، ویژگی های اخلاقی، مواظظ و آثار وی - همراه با خاطراتی - اشاره می گردد. بخش بعدی کتاب گفتگویی است با آیات عظام سید حسین شمس، مرتضوی لنگرودی، ابوطالب تجلیل، هادی معرفت و مرحوم ستوده درباره شخصیت آیت الله سید احمد خوانساری که پس از آن متن رساله فی القبله از آیت الله بروجرودی به کوشش محمدتقی ستوده و تصحیح مهدی ستوده به چاپ رسیده است. بخش پایانی نیز شامل اسناد و تصاویر است.

◊ پارسای کویر: خاطرات و آموزه هایی از زندگی آیت الله حاج شیخ محمدابراهیم اعرافی

انجمن آثار و مفاخر فرهنگی استان یزد، چاپ اول، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۳، ۲۰۰ ص، رقعی.

پارسای کویر تصویری از زندگانی آیت الله حاج شیخ محمد اعرافی (قدس سره) است که همه عمر را صرف خدمت به دین کرد و از هیچ تلاشی باز نایستاد، آیت الله خامنه ای درباره وی می فرماید: «این عالم جلیل در شمار افراد نادری بود که از سال ها پیش، روح

مجاهدت و مبارزه در راه خدا و عدم تسلیم در مقابل ظلم و سلطه طاغوتی را در بیان و عمل خود آشکار ساخته بود و در دوران اختناق، یکی از چهره های مبارز آن استان [یزد] به شمار می رفت».

◊ بررسی تاریخی صلح های پیامبر

حامد منتظری مقدم، چاپ اول، مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، قم، ۱۳۸۳، ۲۰۰ ص، رقعی.

این نوشته با پیش چشم کردن صلح های پیامبر (ص) سعی دارد به مخاطب بقبولاند که سخن دشمنان درباره اسلام و دین شمشیر و جنگ شمردن آن دور از انصاف است و اگر پیامبر به جنگ و ستیز پرداخته، برای دفاع از حیثیت اسلام و تعالی آن بوده است. مؤلف صلح را با تکیه بر روش تاریخی و استناد به منابع تاریخی مهم بررسی کرده و در چهار بخش جای داده است: پیشینه تاریخی؛ صلح های پیش از حدیبیه؛ صلح حدیبیه؛ صلح های پس از حدیبیه.

◊ زندگانی امام حسن مجتبی (ع)

سید هاشم رسولی محلاتی، چاپ اول، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۳، ۴۷۲ ص، وزیری.

این نوشته پردازشی عالمانه به زندگانی امام حسن مجتبی (ع) است، امامی که جنگ و صلحش به نفع مسلمانان بود و در ارتقای اسلام از هیچ کوششی فروگذار نکرد. مؤلف همه بحث و نظرش را در این دوازده فصل جای داده است: ولادت؛ زندگی آن حضرت در زمان رسول خدا؛ شمه ای از فضایل حسنین در دوران کودکی و نوجوانی؛ زندگانی آن حضرت پس از رحلت رسول خدا تا پایان خلافت عثمان؛ زندگانی آن حضرت در زمان حکومت امام علی (ع)؛ دوران امامت تا صلح با معاویه؛

ماجرای صلح و علل کناره گیری امام از حکومت؛ پس از ماجرای صلح تا شهادت؛ شمه ای از فضایل و مکارم اخلاق آن حضرت؛ سخنان حکمت آمیز از امام حسن؛ شهادت امام حسن؛ زنان و فرزندان امام حسن.

◊ کاوشی مختصر در تاریخ ادیان بشر

علی فتح اللهی، چاپ اول، عرش اندیشه، تهران، ۱۳۸۳، ۲۰۰ ص، رقعی.

این نکته بس روشن و بدیهی است که تمدن و فرهنگ هر ملتی پیوندی ناگسستنی با پیشینه دینی آن ملت دارد، به حدی که تحقیق درباره هر کدام بی توجه به دیگری ناقص از کار درخواهد آمد. همین وابستگی و ارتباط دقیق است که مؤلف را واداشت پس از بحث و نظری درباره دین و شرایط مطالعه آن شناختی از ادیان به دست دهد و مخاطب را در حدی موجز از آداب و رسوم آنها آگاه سازد، ادیانی چون بودا، مغان، مزدک، یهود و ...

◊ شگفتی های پس از فروپاشی: سفر به مسکو و آسیای میانه (ترکمنستان، ازبکستان، قزاقستان و قرقیزستان)

محمد حسن زمانی، چاپ اول، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۴، ۲۱۵ ص، رقعی.

کتاب حاضر گزارش سفر مؤلف به مسکو، ترکمنستان، ازبکستان و قرقیزستان است که پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی دم از استقلال زدند و همین استقلال طلبی آنها را به تنگناهای اقتصادی و سیاسی فرو افکند و این بهانه ای به دست استعمار غرب داد که مردم را هر چه بیشتر چپاول کند و از آنان سود و بهره گیرد.

